

ACC. N:R. M. 10911:1-8.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Göerman Nilsson
Härad: V. Göinge Adress: Plattens 231, Håssleholm
Socken: Stoby Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1948 Född år 1877 i Skavhinds förs.

Längor och kalesätt om kyrkklockorna. s. 1-8.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

LUF 66.

Sånger och Talesätt om kystklockorna.

Kystklockorna har spelat sin stora roll ända från kristen-
dommens införande. Och de generations sånger som gåt i genera-
tioner. När Isollen i bergen blevo oroade av kystklockorna
och stora sultstensblock som man finner här i trakterna,
som folktror om talas att jätter kastat mot en fyrsta-
vars flocka har oroad dem, på Balthingslös ägor ligger ett flyttblock
som jätter fönn kastat mot Farslös fyrsta, men fallit ned
på denna plats, s. t. Hälleberga backe där Isollen hade sitt
förråd, flyttade därifrån för de blevo oroade av den vita
"bjälkeken" i Guntosa. Kystklockorna i Guntosa fyrsta
oroade dem. Och betakultkärningsingarna skulle på hemfärden
besöka sin hemfyrsta, och få några fildspån från kystklockorna
som hade sin stora mat. Och även botemedel mot dödsfäst
var att stå under under en kystklocka när de ringde för
fildspån och det magiska att den avlidne tog bort dödsfäst, när han
ringdes av världens. De klocka gängen fildspån ordinerade
fildspån för intagande mot syggskott fildspån upptade från
kystklockorna.

Fyrtålockorna.

Fyrtålockorna i församlingarnas kyrkor hade var sin tång, efter deras tycke bland församlingens böna att deras fyrålocka hade vida vackrare tång och kunde höras vidare ikring än grannsocknens fyrålocka, och när fyrålockan i grannförsamlingen i väster hördes då blev det mitt på vintern, och regn på sommaren, eller fyrålockan från församlingen i norr hördes på vintern blev det kallt och en köldskänsla var i armatån.

Ringarna härigöringetygarna fram påde pålockarna och de vara så invända med sina lockor, det var en vana att slå lockarna, de kunde också ringa med båda lockorna, på en gång, de började med stora lockan och satte den i gång, och sedan den lilla, det var en prestation.

När ett barn dött ringdes några första slag, när en äldre människas dog, ringdes en lång stund, så när öfnarhet hörde den ringningen så yttrades bland dem, det höres det är en äldre människa, det hördes, när en människa dött och som levat ett ordentligt liv, då lockan slog lätta slag lätt efter varandra, då sade de gamle. Ja han eller

blev då lyckliga för klockan slog så lätt, och stundom hörades en
betänning vid de sista tonerna innan klockan slammade, då sade de-
här kommer snart det andra liket efter. En sägen från Bröby som
jag hörde av mina äldre fäder, om en man som kommit ned i
Folge ön, men han var vid liv och där var slagit en vattenblåsa över
munnen som anden höll i honom, och han blev räddad och levde flera
år efter, men ett av det värsta var när de singla i Bröby kyrkklockor
för då språnge det i öronen på honom så talade de gamle om, och
de trodde det också, och få dem att tvivla på det var inte lättbart.
Gjutningen av kyrkklockor.

I Friggatuta mark vid gränsen mellan Bröby och Glimåkra
socknar. Ett närbeläget torp kallas "Pålatorpet", om detta
går, som ännu ligger, berättar folksägner, att en gång i
tiden, då Skåne var en dansk provins, beställde Glimåkra
socknen en kyrkklocka av en klosterjuter i Hörenhamn.

På dennes verkstad fanns en gesätt, som var bårdig från denna
läsning och undrog han ett denne att gjuta klockan, samt
efter det hon blivit färdig, forsta henne till Glimåkra

att upphängas på där till utsedd plats. Emellertid, när
gesällen efteråt prouvingde klockan, hördes ljudet därav ända
till Höjershamn. Den klockgjutaren höjde tonerna av stämman
och förstod att gesällen smält allt för mycket silver däri.

Uppsetad häröver begav han sig genast iväg mot Skmärtsta.
På vägen mellan denna plats och Broby mötte han nu den
inte omått gånne gesällen som var på ålressesa. Utan vidare
stog han därför ihjäl denne. Utrojen uppkastade därefter
det bål, vilket allt sedan dess fått ligga kvar, understället av
alla vägfarande, som där kommit förbi.

En liknande händelse från nämnda tid från Västra
Göinge när en klockklocka gjutit till Stoby kyrka.
Och gjutit av en klockgjutare gesäll från Höjershamn
och klockgjutmästaren i Höjershamn höjde när klock-
klockan prouvingdes i Stoby och förstod sammanhanget
att gesällen smält för mycket silver i klockklockan,
och tog upp till göinge, att bestraffa gesällen, och på hans
hemväg möttes gesällen och klockgjutmästaren på vägen.

mellem Stoby och Rönge, och gjutmästaren i sitt
upprettade tillstånd stog ihjäl gesäken, och i närheten av
vägen där detta händelse är lagt ett bål underhållet av
vägfarande. Straffen för dessa händelser omtalas ej
säger. Dessa nämnda bål blev olika, där som var sten
tillhanda, lade varje vägfarande en sten av olika storlek, såsom
en knyrt hands storlek, och mindre, såsom barn lade mindre
sten, till andra bål där sten inte var så lätt att få fatt i
där lades is, såsom detta sista nämnda bål mellan Stoby
och Rönge var på sandheden där emellan, och blotta bål
lades is, och det har sutnat ned, så där är en jordskrög
lavar, som traditionen vill tillmätta ett minne från
nämnda händelse:

Sänkta kyrkklockor i sjöar och åar:

Fasstorps kyrkklocka hade blivit borta och sänkt i den
närbelägna Fasstorps å. Hur klockan kommit i ån
har jag ej hört någon säga omhela, men att bliven uppsagen
efter många försök som misslyckades så till sist rådfögade de

en klok gubbe gav dem rådet att få upp klockan skulle de straffa två vilbråkiga twillingstuntar och en torsdagskväll i nyet skulle de med starka bårstrep omlägga klockan, och stularna skulle dra upp klockan men de skulle vidtaga stor försiktighet, och hålla sig mycket, mycket allvarsamma, och klockan från upp.

Sågren berättar att Broby kyrkklocka kommit ned i Belgår. Trolden hade rövat den, varje julaften hördes klockans matsena kling från sjöbottnen, jag hörd de gamle berättas att allt som kommit i vattensdrag aningen det som satts ned till förvaring eller av onda makter därför var i sjörens mat, och där fodrades stora matsesurser att lösa det ifrån dem.

Nissa kyrkklockor ägde förmåga att klämma en varning mot olyckor, stod utanför mänsklig inverkning.

En sägen från Tvö i Skåne, kyrka på Tvön i Tvösjön.

En fattig kvinna hade gått till de rike i församlingen bett om hjälpa för sin fattigdom och äggt lite men fått obetydligt, då fick hon ett infall att på natten gå till kyrkan och klockan tog på maten ringde hon i kyrkans klocka, folket i bygden och särskilt i byn.

vaknade folket upp väckta av nattens ringning i kyrkans klocka,
när folket kom nära kyrkan såg de vid kyrkstapeln en vit gestalt
stå och singa, och i den tidens vördnad och folktro och såguppen-
barelse vid klockstapeln var där inte många som vågade närma sig
kyrkan, men till ^{så} var där några av de modigaste människorna som gick
till när de då kom närmare och såg att det var ett mänskligt väsen,
så sade en av de modigaste vad det betydde. Då sade kvinnan
som ringde: Ja jag ringe för barmhertigheten, för den är "död"
jag har i min fattigdom gått i dag ikring byggen för att få till
tjänst, mannen sjuk och vi svälter och jag har ej fått något, men
kvinnan blev tjudren!

Brännestads sockens kyrka.

Klocka, inskriptionen tyder på den ena klockan.

Solo Deo Gloria

Då var Gustav den III Sveriges Götas och Vändes
kung.

Fröken G. Sparre

Landstövning över Brännestads län.

År 1776 omstöttes denna blocka av abso Lahnberg,
Cristianstald.

År 1914 omgöts den lilla blockan till Stoty kyrka
av H. G. Bergqvist och Komp. Stockholm.

Då var Gustav V Konung. Gottfrid Billing biskop i
Lund. Nils Gillen kyrkoherde i Stoty.

Fzeriks Lander kantor orgebrist.

Jacobus Turesson och Per Nilsson kyrkovårdar

Inskriften på denna blocka

Blor gud ämnu sin nåd dig ljuder, se templet prostar
öfvar sig. Vanske hämnst då blockan ljuder

Uppåtets grauens port för dig, du går ej med i Hesses hus
dit rum berodes i jordens grus

Blockorna i kyrkorna varo mycket i tjänst i äldre

tid, när någon av kongahuset dog då var där daglig ringning
otida tiden, när en kung dog ringdes varje dag ett helt år

När prinsessen Sofia Augusta Eugenia Augusta Amalia Albertinas död
på 1880 talet hedrades hon med äminnelse ringning varje dag en månads tid.